

■ «Ο Ελληνισμός δὲν πρέπει νὰ πέσει στὴν παγίδα...»

Ἡ σφαγὴ τῆς Χίου*

Τὸ ἀτιμώρητο ἔγκλημα καὶ ἡ ἐπιστροφή τῶν δολοφόνων στὸ Αἰγαῖο

Ἡ ἔκρηξη τῆς Ἐπανάστασης τὸ 1821 βρῆκε τὸ πολυπληθὲς ἑλληνικὸ στοιχεῖο τῆς Χίου νὰ εὐήμερεῖ (120.000 ἔναντι 3.000 Τούρκων), ἐνῶ οἱ Χιώτες μὲ τὸν στόλο τους, τὴν ἱκανότητά τους στὸ ἐμπόριο καὶ τὴν διπλωματία, κυριαρχοῦσαν στὸν Εὐξείνιο Πόντο, τὸ Αἰγαῖο καὶ τὴν Μεσόγειο.

* * *

Στις 10 Μαρτίου 1822, ὁ Σάμιος Ἐπαναστάτης Λυκούργος Λογοθέτης, μὲ τὴν προτροπὴ τοῦ Χιώτη Ἀντωνίου Μπουρνιά, ἀποβιβάστηκε στὸ νησί μὲ 1.500 ἄνδρες, ἐνισχύοντας τὸ πνεῦμα ἐξέγερσης ποὺ διαπερνοῦσε τὸν Ἑλληνισμό καὶ οἱ Τούρκοι τοῦ νησιοῦ ἀναγκάστηκαν νὰ κλειστοῦν στὸ κάστρο τῆς πρωτεύουσας.

Μόλις ἔφθασε ἡ εἶδηση τῆς ἐξέγερσης στὴν Κωνσταντινούπολη, ὁ Σουλτᾶνος Μαχμουτ Β΄ διέταξε ἀμέσως νὰ φυλακιστοῦν οἱ ἐπιφανεῖς Χιώτες τῆς Πόλης καὶ ἐξήντα ἀπὸ αὐτοὺς νὰ ἀποκεφαλιστοῦν πρὸς παραδειγματισμὸ καὶ ἐκφοβισμό. **Στὴν** συνέχεια, δόθηκε ἐντολὴ στὸν ναύαρχο Καρᾶ-Ἀλῆ πασᾶ νὰ καταπλεύσει στὸν νησί καὶ νὰ τιμωρήσει τὶς Ἑλληνίδες καὶ τοὺς Ἕλληνες, ὅπως ἄλλωστε ἔγινε καὶ σὲ πολλὲς παρόμοιες περιπτώσεις κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Ἐπανάστασης (Κωνσταντινούπολη καὶ Ἀδριανούπολη, Σμύρνη καὶ Κυδωνιές, Κρήτη, Κασσάνδρα καὶ Θεσσαλονίκη, Κύπρος, Σαμοθράκη, Νάουσα, Κάσος, Ψαρά, Ἀνδρίτσαινα, Μεσολόγγι).

Η διαταγή του Σουλτάνου ήταν ή πλήρης καταστροφή του νησιού και ειδικότερα, ως άλλος Ηρώδης, έδωσε εντολή να σφάξουν τὰ βρέφη έως τριών ετών, τὰ ἀγόρια και τούς άνδρες άνω των δώδεκα ετών, τις γυναίκες άνω των σαράντα, να αιχμαλωτίσουν τὰ κορίτσια και τις γυναίκες από τρία έως σαράντα ετών και τὰ ἀγόρια από τρία έως δώδεκα ετών...

Της σφαγής μπορούσαν να εξαιρεθούν αυτοί που ήταν πρόθυμοι να άσπαστούν τὸ Ἰσλάμ, αφού είχε δοθεῖ προηγουμένως εντολή στα στρατεύματα να χαριστεῖ ή ζωή μόνο σε όσους δέχονταν να άλλαξοπιστήσουν.

Ο στόλος των σφαγέων έφτασε στη Χίο στις 30 Μαρτίου του 1822 και μετά από σύνθημα, που ήταν ο κανονιοβολισμός από την ναυαρχίδα, ο έπι κεφαλής των δολοφόνων Καρά-Αλή αποβίβασε έπτά χιλιάδες άνδρες, κατέστειλε την εξέγερση, αρχίζοντας άμέσως την εκτέλεση της εντολής του Σουλτάνου.

Αφού πυρπολήθηκαν ή πρωτεύουσα και τὰ χωριά του νησιού και άρχισε ή λεηλασία των περιουσιών, οί άνδρες του Καρά-Αλή προέβησαν στην σφαγή. Από τούς 120.000 περίπου Έλληνες του νησιού, 50.000 δολοφονήθηκαν (τὰ ιερά όστα πολλών θυμάτων βρίσκονται σήμερα στη Νέα Μονή και στη Μονή του Αγίου Μηνᾶ της Χίου), αιχμαλωτίσθηκαν οί 50.000, διέφυγαν και σώθηκαν οί 10.000 και επέζησαν στην Χίο μόνο χίλιοι πρόγονοί μας...

Ο Καρά-Αλή, για να άποδείξει τὸ έγκλημά του, απέστειλε στην Κωνσταντινούπολη, όπως συνηθιζόταν, φορτία με κομμένα κεφάλια και κομμένα αυτιά, ενώ διέταξε τὸν άπαγοχονισμό των σαρανταεννέα έπιφανών όμήρων, μεταξύ των οποίων ο άρχιεπίσκοπος Πλάτων, οί όποιοι κρατούνταν στο κάστρο της πρωτεύουσας του νησιού.

* * *

Η σφαγή, τὸ Ὀλοκαύτωμα της Χίου συγκλόνησε την Εύρώπη, ή κοινή γνώμη ξεσηκώθηκε και οί τάξεις των Φιλελλήνων πύκνωσαν. Αυτόπτες μάρτυρες περιέγραψαν τις φρικιαστικές σκηνές στις έφημερίδες, ζωγράφοι (Ντελακρουά) τις απεικόνισαν και ποιητές (Ουγκώ, Χέμανς, Πιέρποντ, Χίλ, Σιγκούρνενϋ), έψαλλαν την θλιβερά καταστροφή.

Ο Άγγλος πρόξενος στη Σμύρνη Francis Werry γράφει σε άναφορά του, ότι «στο δρόμο των Φράγκων οδηγούνται πάνω-κάτω κοπάδια από παιδιὰ της Χίου για πώληση», ενώ πολλές γυναίκες αυτοκτόνησαν κατά την μεταφορά για να γλυτώσουν τὸν έξευτελισμό.

Στην έφημερίδα Allgemeine Zeitung δημοσιεύτηκε κείμενο, όπου αναφερόταν ότι μικρά παιδιά κάτω τών έπτά έτών, τά όποια ήταν ακατάλληλα για τó δουλεμπόριο, δένονταν και ρίχνονταν στην θάλασσα.

Τό σκηνικό τού δουλεμπορίου περιέγραψε και ó ιερέας τής άγγλικής πρεσβείας R. Walsh, αναφέροντας ότι από τήν 1η Μαΐου 1822 έκδόθηκαν 41.000 έγγραφα ιδιοκτησίας δούλων και ότι 5.000 πουλήθηκαν στην Κωνσταντινούπολη.

Σύμφωνα μέ τή γαλλόφωνη έφημερίδα τής Σμύρνης Spectateur Oriental, έως τήν 10η Μαΐου 1822 στο τελωνείο τής Σμύρνης είχαν καταβληθεί δασμοί για 40.000 σκλάβους και τά μικρότερα παιδιά όδηγοΰνταν κατά όμάδες για έξιςλαμισμό. **Μ**άλιστα ó Walsh γράφει σχετικά, ότι «μέσα σέ μια μέρα έγιναν περισσότεροι προσηλυτισμοί από τó Ευάγγελιο στο Κοράνι άπ' όσοι άπ' τó Κοράνιο στο Ευάγγελιο σέ έναν αιώνα»!

Η Νέμεσις για τήν σφαγή θά έλθει πολΰ σύντομα, μέ τήν ανατίναξη τής τουρκικής ναυαρχίδας τού Καρᾶ-Αλλή από τόν Κωνσταντίνο Κανάρη, τήν νύχτα τής 6ης πρός τήν 7η Ιουνίου 1822. **Ο** εκτελεστής τού Όλοκαυτώματος θά πεθάνει μαζί μέ πολλούς από τούς σφαγείς, είτε πάνω στο πλοίο, είτε στον τόπο τού έγκλήματος...

* * *

Έν κατακλειδι, τó τραγικό, φρικιαστικό, άπάνθρωπο έγκλημα στη Χίο δυστυχώς δέν τιμωρήθηκε και έκατό άκριβώς χρόνια άργότερα έπαναλήφθηκε στην ίδια περιοχή: στην **Σμύρνη**.

Μία άκόμη τραγωδία είναι, ότι οί δολοφόνοι τού χθές, ως άτιμώρητοι **Γκρίζοι Λύκοι** τού σήμερα, θέλουν νά έπαναλάβουν τά έγκλήματά τους και άνερευθρίαστα έμφανίζονται ως ειρηνοποιοί, ζητώντας γη και ύδωρ στην Θράκη, στην Κύπρο, στο Αίγαίο.

Ο Έλληνισμός δέν πρέπει νά πέσει στην παγίδα και έχει τó χρέος νά άντισταθει για τήν Ιστορία, για τó Δίκαιο, για τήν Μνήμη τών θυμάτων τής σφαγής (και) στη Χίο!

□

(*) Έφημερ. «Εστία», 31.3.2023, σελ. 8. Τού Θεοφάνη Μαλκίδη, Διδάκτορος τού Παντείου Πανεπιστημίου. • Τó κείμενό του είναι προδημοσίευσις από τó βιβλίό του «Όλοκαυτώματα και Σφαγές στην Έπανάσταση τού 1821», έκδόσεις «Ενδοχώρα», Θεσσαλονίκη 2023. • Επιμέλ. ήμετ.